

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2025 r. na posiedzeniu bez udziału stron
w sprawie M.P. skazanego z art. 200 § 1 k.k.,
wniosku obrońcy skazanego adwokat D.C. o wyłączenie sędziego Sądu
Najwyższego A.R. od rozpoznania wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie SSN
P.K. oraz wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego P.K. od rozpoznania
sprawy IV KK 288/24,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

- I. **wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego A.R. od rozpoznania wniosku obrońcy o wyłączenie od udziału w sprawie SSN P.K.;**
- II. **wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego P.K. od rozpoznania sprawy IV KK 288/24.**

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 2 lipca 2024 r. do rozpoznania w niniejszej sprawie kasacji obrońcy skazanego M.P. został wyznaczony SSN P.K. W dniu 26 lipca 2024 r. obrońca złożył wniosek o wyłączenie sędziego P.K. Wniosek ten (zarejestrowany jako KRI 540) w wyniku kolejnych losowań był przydzielany sędziom Sądu Najwyższego, którzy jednak zostali wyłączeni wskutek składanych przez obrońcę wniosków (bądź wnioski pozostawiono bez rozpoznania), co obrazują szczegółowo akta sprawy.

Zarządzeniem z dnia 20 stycznia 2025 r. do rozpoznania wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie sędziego P.K. został wyznaczony SSN A.R.

Pismem z dnia 11 marca 2025 r. (data wpływu do SN) obrońca wniosła o wyłączenie Sędziów SN A.R. i P.K. od udziału w sprawie IV KK 288/24, powołując się na uzasadnioną wątpliwość co do instytucjonalnej bezstronności sędziów, związaną z trybem uzyskania nominacji na stanowisko Sędziego Sądu Najwyższego. Wniosek ten został zarejestrowany jako KRI 884.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą w realiach sprawy takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego. Orzeczenie wydane przez sąd z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie w/w ustawy, jest obciążone wadą traktowaną przez ETPC jako naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Takie samo stanowisko należy przyjąć przy rozpoznaniu przedmiotowego wniosku obrońcy. Sędzia A.R. na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Na wadliwość tej procedury wielokrotnie wskazywano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w tym między innymi: w uchwale połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/20, oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Argumenty te odnoszą się także do sędziów byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, w której wcześniej orzekał sędzia A.R., a następnie został przeniesiony do orzekania w Izbie Karnej Sądu Najwyższego. Zależność od władzy politycznej tego organu budziła zastrzeżenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, toteż uznał on, że Izba

Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce). Rozstrzygnięcie kwestii wyłączenia sędziego P.K. od rozpoznania kasacji w niniejszej sprawie przez sędziego A.R., prowadziłoby wprost do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC. W zaistniałej sytuacji SSN A.R. stałby się sędzią „we własnej sprawie”, skoro rozstrzygałby na przesłankach w równym stopniu odnoszących się także do niego.

Podobnie sędzia P.K. na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym według przepisów w/w ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Argumentacja zawarta w przedmiotowym wniosku o wyłączenie sędziego niewątpliwie świadczy o tym, że strona dostrzega wady w procedurze powołania na urząd sędziego, które będą prowadzić do naruszenia wskazanych standardów, gdyby w składzie rozstrzygającym sprawę zasiadał wskazany sędzia. Jak już wcześniej podniesiono, Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego, winien mieć na względzie stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz TSUE i uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie w/w ustawy, będzie stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a na gruncie prawa polskiego bezwzględłą przyczynę odwoławczą w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Rozpoznanie przez sędziego SN P.K. kasacji w przedmiotowej sprawie mogłoby wywołać u stron oraz w opinii publicznej przekonanie o braku instytucjonalnej bezstronności sądu. W interesie systemu wymiaru sprawiedliwości jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie. Problematyka związana z procedurą powołania sędziów ściśle powiązana jest z prawem do rzetelnego procesu sądowego, co tym bardziej uzasadnia wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego P.K. od udziału w przedmiotowej sprawie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[WB]

[a.†]